

BỘ CÔNG THƯƠNG

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 1822/QĐ-BCT

Hà Nội, ngày 25 tháng 05 năm 2018

QUYẾT ĐỊNH

**VỀ VIỆC BAN HÀNH ĐỀ ÁN NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC
TRONG HOẠT ĐỘNG KINH DOANH THEO PHƯƠNG THỨC ĐA CẤP**

BỘ TRƯỞNG BỘ CÔNG THƯƠNG

Căn cứ Nghị định số 98/2017/NĐ-CP ngày 18 tháng 8 năm 2017 của Chính phủ quy định về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Công Thương;

Căn cứ Nghị định số 40/2018/NĐ-CP ngày 12 tháng 3 năm 2018 của Chính phủ quy định về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;

Theo đề nghị của Cục trưởng Cục Cạnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng,

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Ban hành kèm theo Quyết định này Đề án nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước trong hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp.

Điều 2. Quyết định này có hiệu lực thi hành kể từ ngày ký.

Điều 3. Chánh Văn phòng Bộ Công Thương, Chánh Thanh tra Bộ Công Thương, Cục trưởng Cục Cạnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng, Cục trưởng Cục Quản lý thị trường và Thủ trưởng các đơn vị liên quan chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.

Nơi nhận:

- Như Điều 3;
- Lãnh đạo Bộ;
- UBND các tỉnh, TP trực thuộc TW;
- Các Sở Công Thương;
- Lưu: VT, CT.

BỘ TRƯỞNG

Trần Tuấn Anh

ĐỀ ÁN

NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC TRONG HOẠT ĐỘNG BÁN HÀNG THEO PHƯƠNG THỨC ĐA CẤP

(Ban hành kèm theo Quyết định số: 1322/QĐ-BCT của Bộ trưởng Bộ Công Thương ngày 25 tháng 5 năm 2018)

I. SỰ CẦN THIẾT CỦA ĐỀ ÁN

Bán hàng đa cấp là một phương thức bán lẻ hàng hóa. Trong đó, thay vì bán tại các kênh bán lẻ truyền thống như chợ, cửa hàng, siêu thị..., doanh nghiệp bán hàng đa cấp sẽ bán trực tiếp hàng hóa cho người tiêu dùng thông qua một mạng lưới những người bán hàng, hay còn gọi là “nhà phân phối”. Người bán hàng sẽ được công ty trả hoa hồng, tiền thưởng và các lợi ích kinh tế khác dựa trên doanh số bán hàng của mình và của mạng lưới bán hàng do mình xây dựng.

Đặc thù của mô hình bán hàng đa cấp là việc tiếp thị hàng hóa được thực hiện trực tiếp qua phương thức truyền miệng, do đó khó kiểm soát được quá trình thông tin từ người này sang người khác. Chính vì vậy, khi vào Việt Nam, hoạt động bán hàng đa cấp đã bị một số đối tượng lợi dụng để biến thành công cụ lừa đảo. Từ đó, công tác quản lý đối với hoạt động này trong thời gian vừa qua gặp rất nhiều khó khăn.

Ngay sau khi hoạt động bán hàng đa cấp xuất hiện tại Việt Nam, pháp luật đã có quy định đầu tiên điều chỉnh tại Luật Cạnh tranh năm 2004 và sau đó là Nghị định số 110/2005/NĐ-CP của Chính phủ về quản lý hoạt động bán hàng đa cấp. Trong thời gian qua, do các biểu hiện biến tướng xuất hiện ngày càng phức tạp và tinh vi, Nhà nước đã liên tục ban hành các văn bản quy phạm pháp luật mới để điều chỉnh theo hướng quản lý chặt chẽ, hạn chế các nguy cơ và tác động tiêu cực đến đời sống kinh tế xã hội của hoạt động bán hàng đa cấp. Gần đây nhất, Quốc hội đã bổ sung tội danh mới để xử lý tội phạm trong hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp vào Bộ luật hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) và Chính phủ đã ban hành Nghị định số 40/2018/NĐ-CP về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp (Nghị định số 40/2018/NĐ-CP) thay thế Nghị định số 42/2014/NĐ-CP về quản lý hoạt động bán hàng đa cấp.

Trong những năm gần đây, hệ thống cơ quan quản lý nhà nước từ Trung ương đến địa phương đã đồng loạt vào cuộc để chấn chỉnh, ngăn chặn và giải quyết các biểu hiện biến tướng của hoạt động bán hàng đa cấp. Đến nay, về cơ bản hoạt động bán hàng đa cấp bất chính đã giảm đáng kể, hàng loạt doanh nghiệp bán hàng đa cấp bất chính đã bị xử lý và chấm dứt hoạt động, nhiều đối tượng lợi dụng hoạt động bán hàng đa cấp để lừa đảo, trục lợi bất chính đã bị truy cứu trách nhiệm hình sự.

Tuy nhiên, với đặc thù dễ bị lợi dụng trong khi nhận thức của nhiều người dân còn nhiều hạn chế như hiện nay, nguy cơ tiềm ẩn về việc lợi dụng hoạt động bán hàng đa cấp hay rộng hơn là phương thức kinh doanh đa cấp để trục lợi bất hợp pháp vẫn luôn hiện hữu. Chính vì vậy, để triển khai một cách hiệu quả, đồng bộ công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp, cần phải có một kế hoạch chung để thực hiện thống nhất từ Trung ương đến địa phương.

Với vai trò là cơ quan chịu trách nhiệm trước Chính phủ thực hiện chức năng quản lý nhà nước đối với hoạt động bán hàng đa cấp trên phạm vi cả nước, Bộ Công Thương xây dựng và ban hành Đề án nâng cao hiệu quả công tác quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp với các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp cụ thể để các cơ quan từ Trung ương đến địa phương thống nhất triển khai thực hiện trên cơ sở quy định pháp luật hiện hành.

II. MỤC TIÊU CỦA ĐỀ ÁN

1. Mục tiêu chung

Đề án được ban hành với mục tiêu triển khai thống nhất, đồng bộ công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp từ Trung ương đến địa phương, qua đó nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước, đảm bảo môi trường hoạt động cho các doanh nghiệp kinh doanh đa cấp chân chính, đồng thời ngăn ngừa và hạn chế tối đa các biểu hiện tiêu cực, các thiệt hại về vật chất và tinh thần của người dân trước các hoạt động kinh doanh bất chính dựa trên phương thức bán hàng đa cấp.

2. Mục tiêu cụ thể

Đề án đặt ra các mục tiêu cụ thể như sau:

- Từng bước hoàn thiện khuôn khổ pháp lý quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp, đảm bảo theo sát với thực tiễn diễn biến của hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;
- Nâng cao nhận thức của cộng đồng về hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp và pháp luật quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;
- Nâng cao năng lực quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;
- Đảm bảo tính nhất quán trong hoạt động thực thi pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp từ Trung ương đến địa phương;
- Nâng cao ý thức tuân thủ pháp luật của doanh nghiệp, người tham gia bán hàng đa cấp, xử lý nghiêm minh các hành vi vi phạm pháp luật về kinh doanh theo phương thức đa cấp;
- Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin nhằm hỗ trợ hiệu quả công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp.

III. NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP

1. Công tác hoàn thiện khuôn khổ pháp lý về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp

1.1. Nhiệm vụ

Tiếp tục hoàn thiện quy định pháp luật về hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp cũng như chế tài xử lý vi phạm trong hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp nhằm đảm bảo tính đồng bộ, thống nhất giữa các văn bản quy phạm pháp luật, đảm bảo tính khả thi của các quy định được ban hành.

1.2. Giải pháp

- Xây dựng *Nghị định sửa đổi, bổ sung một số điều của các Nghị định quy định về xử lý vi phạm pháp luật trong hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp* nhằm đảm bảo sự phù hợp, thống nhất với quy định của Luật Cạnh tranh, Nghị định số 40/2018/NĐ-CP về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp và pháp luật về xử lý vi phạm hành chính, hạn chế tối thiểu khoảng trống pháp lý về chế tài xử lý vi phạm trong hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp. Thời gian thực hiện: năm 2018.

- Xây dựng *Thông tư quy định chi tiết thi hành một số điều của Nghị định số 40/2018/NĐ-CP về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp* để đảm bảo tính khả thi của các quy định tại Nghị định số 40/2018/NĐ-CP, Thời gian thực hiện: 2018.

- Thường xuyên rà soát, đánh giá, phát hiện, tổng hợp những chồng chéo, bất cập của các quy định pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp để kịp thời đề xuất sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện. Thời gian thực hiện: Hàng năm.

1.3. Phân công thực hiện

Cơ quan chủ trì: Cục Cạnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng, Vụ Pháp chế, Cục Quản lý thị trường (ở Trung ương), Sở Công Thương (ở địa phương).

Cơ quan/Đơn vị phối hợp: Thanh tra Bộ Công Thương, các cơ quan ban ngành địa phương, Hiệp hội bán hàng đa cấp.

2. Công tác tuyên truyền phổ biến pháp luật kinh doanh theo phương thức đa cấp

2.1. Nhiệm vụ

- Hướng dẫn, đôn đốc các doanh nghiệp, tổ chức liên quan đến lĩnh vực kinh doanh theo phương thức đa cấp nắm bắt và tuân thủ đúng các quy định của pháp luật;

- Nâng cao nhận thức của người dân về hoạt động bán hàng theo phương thức đa cấp, tránh bị dụ dỗ, lôi kéo tham gia vào các hoạt động bán hàng đa cấp bất chính.

2.2. Giải pháp

a) *Giải pháp hướng đến các doanh nghiệp, tổ chức liên quan đến hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp*

- Phổ biến kịp thời các quy định mới của các văn bản quy phạm pháp luật về hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp thông qua các biện pháp: xây dựng và đăng tải các bài viết giới thiệu pháp luật trên trang thông tin điện tử của Bộ Công Thương (www.moit.gov.vn), Cục Cảnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng (www.vcca.gov.vn) và các Sở Công Thương; cung cấp thông tin cho các đơn vị báo chí, truyền thông về các quy định pháp luật mới về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp; tổ chức hội nghị giới thiệu, phổ biến pháp luật;

- Phổ biến pháp luật thông qua hoạt động thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm;

- Hướng dẫn, phổ biến pháp luật trong quá trình tiếp nhận, giải quyết thủ tục hành chính;

- Nâng cấp, cập nhật thông tin và vận hành trang thông tin điện tử về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp (www.vcca.aov.vn) cho phù hợp với các văn bản quy phạm pháp luật mới về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;

- Tổ chức các hoạt động hỗ trợ pháp lý về pháp luật quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp theo đề xuất của doanh nghiệp, hiệp hội bán hàng đa cấp và các tổ chức liên quan.

b) Giải pháp hướng đến cộng đồng

- Cung cấp thông tin đồng thời giải thích, hướng dẫn để các đơn vị báo chí, truyền thông hiểu đúng và truyền tải đúng thông tin về pháp luật quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp cũng như công tác quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;

- Trực tiếp tham gia các hoạt động tọa đàm của các cơ quan báo chí, truyền thông nhằm phổ biến kiến thức, pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp rộng rãi đến người dân;

- Tổ chức các hội thảo, hội nghị tuyên truyền, phổ biến pháp luật về kinh doanh theo phương thức đa cấp cho người dân tại các địa phương;

- Xây dựng Bộ tài liệu hỏi đáp (Q&A) về pháp luật trong lĩnh vực kinh doanh theo phương thức đa cấp và đăng tải lên trang thông tin điện tử về quản lý kinh doanh theo phương thức đa cấp;

- Tổ chức cuộc thi thiết kế hoặc phát hành các video tuyên truyền về bán hàng đa cấp bất chính và đăng tải trên các kênh thông tin điện tử, mạng xã hội các phương tiện truyền thông;

- Cập nhật và chia sẻ thường xuyên các thông tin tuyên truyền và hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp trên các phương tiện truyền thông.

2.3. Phân công thực hiện

Cơ quan chủ trì: Cục Cảnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng (ở Trung ương), Sở Công Thương (ở địa phương);

Cơ quan phối hợp: Vụ Pháp chế, Văn phòng Bộ, Cục Quản lý thị trường, Tạp Chí Công Thương, Báo Công Thương, Trường Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ Công Thương Trung ương; Hiệp hội bán hàng đa cấp; các cơ quan, đơn vị liên quan tại địa phương.

Thời gian thực hiện: Năm 2018-2020.

3. Nâng cao năng lực quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp

3.1. Nhiệm vụ

- Đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực các cán bộ làm công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp ở Trung ương và địa phương.

- Đảm bảo hiểu và áp dụng đúng, thống nhất các quy định pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp.

3.2. Giải pháp

- Tổ chức các hoạt động đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn kiến thức, pháp luật, kỹ năng, trình độ cho cán bộ thực hiện công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp ở địa phương;

- Cử cán bộ tham gia các khóa đào tạo, học hỏi kinh nghiệm quốc tế trong quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp khi có điều kiện;

- Thường xuyên phối hợp, trao đổi thông tin giữa các cơ quan quản lý nhà nước ở Trung ương và địa phương để kịp thời nắm bắt, giải quyết các vấn đề phát sinh liên quan đến công tác quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;

- Xây dựng, phổ biến các tài liệu tập huấn về công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp.

3.3. Phân công thực hiện

Cơ quan chủ trì: Cục Cảnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng (ở Trung ương), Sở Công Thương (ở địa phương);

Cơ quan phối hợp: Vụ Pháp chế, Thanh tra Bộ Công Thương, Cục Quản lý thị trường, Trường Đào tạo, bồi dưỡng cán bộ Công Thương Trung ương; các cơ quan quản lý nhà nước liên quan tại địa phương.

Thời gian thực hiện: Hàng năm.

4. Công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm trong hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp

4.1. Nhiệm vụ

- Ngăn ngừa tối đa, đồng thời phát hiện và xử lý kịp thời, nghiêm minh hành vi vi phạm pháp luật trong hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;
- Nâng cao vai trò giám sát của cơ quan quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp tại địa phương;
- Nâng cao hiệu quả phối hợp trong công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;

4.2. Giải pháp

- Thực hiện hoạt động thanh tra, kiểm tra theo kế hoạch (nếu có) và thanh tra, kiểm tra đột xuất khi cần thiết đối với các doanh nghiệp đã được cấp giấy chứng nhận đăng ký hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;
- Theo dõi, giám sát việc đáp ứng điều kiện mới tại Nghị định 40/2018/NĐ-CP của các doanh nghiệp đã được cấp giấy chứng nhận đăng ký hoạt động bán hàng đa cấp theo quy định tại Nghị định 42/2014/NĐ-CP và Thông tư 24/2014/TT-BCT trong và sau thời gian chuyển tiếp 09 tháng kể từ thời điểm Nghị định 40/2018/NĐ-CP có hiệu lực; có biện pháp xử lý kịp thời đối với các doanh nghiệp chưa đáp ứng điều kiện mới nhưng vẫn hoạt động bán hàng đa cấp sau thời gian chuyển đổi.
- Theo dõi, giám sát việc bổ sung hồ sơ đăng ký hoạt động bán hàng đa cấp tại địa phương theo Nghị định 40/2018/NĐ-CP của các doanh nghiệp đã được cấp xác nhận tiếp nhận thông báo hoạt động bán hàng đa cấp tại địa phương theo quy định tại Nghị định 42/2014/NĐ-CP và Thông tư 24/2014/TT-BCT trong và sau thời gian chuyển tiếp 12 tháng kể từ thời điểm Nghị định 40/2018/NĐ-CP có hiệu lực; có biện pháp xử lý kịp thời đối với các doanh nghiệp chưa bổ sung hồ sơ theo quy định nhưng vẫn hoạt động bán hàng đa cấp trên địa bàn sau thời gian chuyển đổi.
- Xây dựng, ban hành Quy chế phối hợp giữa các cơ quan liên quan tại địa phương trong công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp tại địa bàn;
- Phát hiện, xử lý kịp thời hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp khi chưa được cấp giấy chứng nhận đăng ký hoạt động bán hàng đa cấp trên từng địa bàn;
- Tổ chức kiểm tra, đánh giá nguồn gốc xuất xứ, chất lượng hàng hóa của doanh nghiệp hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp;
- Tăng cường giám sát, kiểm tra, kiểm soát thị trường, các hội nghị, hội thảo, đào tạo về bán hàng đa cấp tổ chức tại địa phương nhằm phát hiện và xử lý nghiêm các hành vi vi phạm của doanh nghiệp, người tham gia bán hàng đa cấp tại địa phương;

- Phát hiện và chuyển hồ sơ xử lý hình sự đối với hành vi kinh doanh theo phương thức đa cấp không có giấy chứng nhận đăng ký hoạt động bán hàng đa cấp hoặc không đúng nội dung giấy chứng nhận tại điều 217a Luật số 12/2017/QH14 ngày 20 tháng 6 năm 2017 Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của bộ Luật hình sự số 100/2015/QH13.

4.3. Phân công thực hiện

Cơ quan chủ trì: Cục Cảnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng, Cục Quản lý thị trường (ở Trung ương); Sở Công Thương (ở địa phương).

Cơ quan phối hợp: Vụ Pháp chế, Thanh tra Bộ Công Thương, Cơ quan Công an và các cơ quan quản lý nhà nước liên quan tại địa phương.

Thời gian thực hiện: Hàng năm

5. Ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp

5.1. Nhiệm vụ

Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, nâng cao hiệu quả và tính minh bạch trong công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp.

5.2. Giải pháp

- Xây dựng và từng bước hoàn thiện cơ sở hạ tầng phục vụ cho việc vận hành trang thông tin điện tử về quản lý hoạt động bán hàng đa cấp.

- Cung cấp tài khoản của trang thông tin điện tử về quản lý hoạt động bán hàng đa cấp cho Sở Công Thương phục vụ việc trao đổi thông tin và phối hợp thực thi pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp.

- Nghiên cứu ứng dụng công nghệ thông tin trong việc tiếp nhận và giải quyết các thủ tục hành chính trong hoạt động kinh doanh theo phương thức đa cấp.

5.3. Phân công thực hiện

Cơ quan chủ trì: Cục Cảnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng (ở Trung ương), Sở Công Thương (ở địa phương);

Cơ quan phối hợp: Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số, Vụ Pháp chế, Thanh tra Bộ Công Thương; các cơ quan quản lý nhà nước liên quan tại địa phương.

Thời gian thực hiện: Năm 2018-2020.

IV. KINH PHÍ

1. Căn cứ nhiệm vụ tại Đề án này, các đơn vị liên quan dự toán thực hiện nhiệm vụ được giao, tổng hợp vào dự toán chi ngân sách nhà nước hàng năm, trình cơ quan có thẩm quyền phê duyệt.

2. Nguồn kinh phí thực hiện Đề án do ngân sách nhà nước bảo đảm và nguồn kinh phí huy động tài trợ khác (nếu có).

V. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Cục Cảnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng:

- Chủ trì và phối hợp với các đơn vị được phân công để triển khai thực hiện Đề án.
- Theo dõi, đôn đốc các cơ quan, đơn vị triển khai thực hiện Đề án này, tổng hợp tình hình báo cáo Lãnh đạo Bộ.

2. Sở Công Thương các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương chủ trì, phối hợp với các Sở, Ban, ngành của địa phương tiếp tục tham mưu cho Ủy ban nhân dân tỉnh/thành phố xây dựng kế hoạch thực hiện Đề án tại địa phương.

3. Cục Quản lý thị trường chỉ đạo lực lượng quản lý thị trường tại các địa phương tiến hành kiểm tra, phát hiện, xử lý vi phạm pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh theo đa cấp theo thẩm quyền.

4. Sở Công Thương các địa phương thực hiện báo cáo về tình hình triển khai Đề án về Cục Cảnh tranh và Bảo vệ người tiêu dùng (định kỳ 06 tháng/lần vào trước ngày 28 của tháng 01 và tháng 7 hàng năm) để tổng hợp báo cáo Lãnh đạo Bộ Công Thương./.